

СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ АДАПТИВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ЛЮДИНИ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ТИПУ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОГО ІНСТИТУТУ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В доповіді здійснено системний аналіз адаптаційних можливостей соціально-економічних інститутів та впливу на адаптаційні можливості людини її типу діяльності, на основі якого запропоновано систему показників для вимірювання рівня адаптації.

Ключові слова: системний аналіз, адаптація, соціально-економічний інститут, індикатор, Україна.

Abstract

The report describes the results from system analysis of adaptive capacity for socio-economic institutions and the impact on human adaptive capacity of its type. The system of indicators to measure the level of adaptation are proposed.

Keywords: system analysis, adaptation, socio-economic institution, indicator, Ukraine.

Вступ

В Україні все ще не здійснився перехід до розвинених соціальних, економічних та суспільних інститутів. Практично всі існуючі сьогодні інститути працюють ще за правилами гри радянських часів, тобто належать до професійно-іменного типу кодування. Більш того: вкрай негативний вплив здійснюють постійні косметичні зміни «правил гри», в яких населення України примушують грати.

Внаслідок цього задача щодо аналізу адаптаційних можливостей людини в залежності від типу соціально-економічного інституту, є вкрай актуальною для України.

Результати дослідження

В доповіді здійснено системний аналіз адаптаційних можливостей соціально-економічних інститутів [1-6] та впливу на адаптаційні можливості людини її типу діяльності [7-10].

На основі результатів здійсненого системного аналізу задачі запропоновано використати для моделювання та вимірювання адаптаційних можливостей людини в залежності від типу соціально-економічного інституту показники, які запропоновано в [11-16].

Висновки

Здійснено системний аналіз адаптаційних можливостей соціально-економічних інститутів та впливу на адаптаційні можливості людини її типу діяльності, на основі якого запропоновано систему показників для вимірювання рівня адаптації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Шиян А. А. Управление формированием эффективных экономических институтов для Украины / А. А. Шиян, Л. О. Никіфорова. – Вінниця: ВНТУ, 2011. – 300 с.
2. Shiyana A. A. Typology of Institutions – Theory: Classification of Institutions via the Methods for Transmission and Modification of Knowledge / A. A. Shiyana, L. O. Nikiforova // New Institutional Economics eJournal. – 2013. – V. 5, Issue 4. – 26 p. Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=2196300> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2196300>.
3. Shiyana A. A. Management Technologies for Higher Level Officers, Presidents, Prime-Ministers and Parliamentarians / A. A. Shiyana // Political Behavior: Cognition, Psychology, & Behavior eJournal. – 2012. –

V. 6, Issue 7. – 581 p. Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=1936165> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1936165>.

4. Шиян А. А. Типування суспільних інститутів за методом кодування діяльності індивіда як елемент інформаційної безпеки / А. А. Шиян // Захист інформації. – 2014. – Т.16, №1. – С.53-63.

5. Шиян А. А. Теоретико-ігровий аналіз раціональної поведінки людини та прийняття рішень в управлінні соціально-економічними системами/ А. А. Шиян. – Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2009. – 404 с.

6. Шиян А. А. Класифікація економічних інститутів: теорія та застосування до економічних наслідків інститутів прецедентного та континентального права / А. А. Шиян // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2010. – №3. – С.23-27.

7. Взятыхшев В. Ф. Социальные технологии работы со знаниями и информацией: в классе, в аудитории, в сети / В. Ф. Взятыхшев, В. В. Анненков, Дж. Питт, А. А. Шиян // Bulletin of the Ukrainian Branch of the International Higher Educational Academy of Sciences. – Киев: Изд. Центр МНТУ, 2003. – №1(1). – С.119-136.

8. Взятыхшев В.Ф., Технологическое и Научное Образование на протяжении всей жизни: соответствие проблемам сбалансированного развития России в XXI-м веке / В. Ф. Взятыхшев, В. В. Анненков, А. Д. Богданов, А. А. Шиян та інші // Известия МАН ВШ. – 2003. – №1 (23). – с.19-34.

9. Shiyana A. A. Types of Economic Behavior: The Instrument for Management of Individuals, Institutions, Countries and Humankind / A. A. Shiyana, L. O. Nikiforova // Forecasting Models eJournal. – 2011. – V. 4, Issue 24. – 22 p. Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=1952651> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1952651>.

10. Шиян А. А. О роли коммуникантов в обеспечении психологического комфорта: от стресса к суициду / А. А. Шиян // Прикладная психология. – 2000. – № 4. – С.67-79.

11. Нікіфорова Л. О. Моделивання вибору оптимального методу протидії загрозам інформаційній безпеці / Л. О. Нікіфорова, Ю. Є. Яремчук, А. А. Шиян // Реєстрація, зберігання і обробка даних. – 2014. – Т.16, №4. – С.28-33.

12. Shiyana A. A. On the Problem of Elaboration of New Criteria for Control of Hierarchical Socio-Economic Systems / A. A. Shiyana // Journal of Automation and Information Sciences. – 1998. – Issue 4-5. – P.216-225.

13. Нікіфорова Л. О. Метод розрахунку рівня вмотивованості співробітників щодо збереження конфіденційності інформації в задачах інформаційної безпеки / Л. О. Нікіфорова // Інформаційна безпека. – 2014. – №4(16). – С.175-182.

14. Нікіфорова Л. О. Узагальнена модель оцінки рівня вмотивованості агентів загроз в задачах забезпечення безпеки об'єктів на мікро та макрорівнях / Л. О. Нікіфорова // Сучасний захист інформації. – 2015. – №4. – С.71-76.

15. Мороз О. В. Регулювання міжособової взаємодії в колективах / О. В. Мороз, Л. О. Нікіфорова // Економічний простір : Збірник наукових праць. – Дніпропетровськ : ПДАБА, 2008. – № 2. – С. 164-172.

16. Шиян А. А. Метод оцінювання ефективності економічної діяльності колективу підприємства на основі інтегральних показників / А. А. Шиян, Л. О. Нікіфорова // Економічний простір: Збірник наукових праць. – №17. – Дніпропетровськ: ПДАБА, 2008. – С.157-165.

Світлана Наумова – студент групи КІН-15, кафедра менеджменту та безпеки інформаційних систем, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Науковий керівник: **Анатолій Антонович Шиян** – канд. фіз. – мат. наук, професор кафедри менеджменту та безпеки інформаційних систем, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Svitlana Naumova – student of group KIN-15, Department of Management and Information Systems Protection, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia,

Supervisor: **Shiyana Anatoliy A.** – Cand. Sci. (Physics), Professor of Management and Information Systems Protection, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.